

ORDONANTA nr. 137 din 31 august 2000
privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare
EMITENT: GUVERNUL
PUBLICAT IN: MONITORUL OFICIAL nr. 431 din 2 septembrie 2000

In temeiul prevederilor art. 107 alin. (1) si (3) din Constitutia Romaniei si ale art. 1 lit. S
pct. 2 din Legea nr. 125/2000 privind abilitarea Guvernului de a emite ordonante,

Guvernul Romaniei adopta prezenta ordonanta.

CAP. 1

Principii si definitii

ART. 1

(1) In Romania, ca stat de drept, democratic si social, demnitatea omului, drepturile si libertatile cetatenilor, libera dezvoltare a personalitatii umane reprezinta valori supreme si sunt garantate.

(2) Principiul egalitatii intre cetateni, excluderea privilegiilor si discriminarii sunt garantate in special in exercitarea urmatoarelor drepturi:

a) dreptul la un tratament egal in fata instantelor judecatoresti si a oricarui alt organ juridictional;

b) dreptul la securitatea persoanei si la obtinerea protectiei statului impotriva violentelor sau maltratarilor din partea oricarui individ, grup sau institutie;

c) drepturile politice, si anume drepturile electorale, dreptul de a participa la viata publica si de a avea acces la functii publice;

d) alte drepturi civile, in special:

(i) dreptul la libera circulatie si la alegerea resedintei;

(ii) dreptul de a parasii tara si de a se intoarce in tara;

(iii) dreptul de a obtine cetatenia romana;

(iv) dreptul de a se casatori si de a-si alege partenerul;

(v) dreptul de proprietate;

(vi) dreptul de mostenire;

(vii) dreptul la libertatea de gandire, constiinta si religie;

(viii) dreptul la libertatea de opinie si de exprimare;

(ix) dreptul la libertatea de intrunire si de asociere pasnica;

e) drepturile economice, sociale si culturale, in special:

(i) dreptul la munca, la libera alegere a ocupatiei, la conditii de munca echitabile si satisfacatoare, la protectia impotriva somajului, la un salariu egal pentru munca egala, la o remuneratie echitabila si satisfacatoare.

(ii) dreptul de a infiinta sindicate si de a se afilia unor sindicate;

(iii) dreptul la locuinta;

(iv) dreptul la sanatate, la ingrijire medicala, la securitate sociala si la servicii sociale;

(v) dreptul la educatie si la pregatire profesionala;

(vi) dreptul de a lua parte, in conditii de egalitate, la activitati culturale;

f) dreptul de acces la toate locurile si serviciile destinate folosintei publice.

(3) Orice persoana juridica sau fizica are obligatia sa respecte principiile egalitatii si nediscriminarii.

ART. 2

(1) În prezenta ordonanță, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe baza de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex sau orientare sexuală, apartenența la o categorie defavorizată sau orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

(2) Orice comportament activ sau pasiv care, prin efectele pe care le generează, favorizează sau defavorizează nejustificat ori supune unui tratament injust sau degradant o persoană, un grup de persoane sau o comunitate, față de alte persoane, grupuri de persoane sau comunități, atrage răspunderea contravențională conform prezentei ordonanțe, dacă nu intra sub incidența legii penale.

(3) Dispozițiile sau, după caz, reglementările unei persoane fizice sau juridice, care generează efectele enunțate în alin. (2), antrenează răspunderea contravențională a persoanei fizice sau juridice, dacă nu intra sub incidența legii penale.

(4) Măsurile luate de autoritățile publice sau de persoanele juridice de drept privat în favoarea unei persoane, unui grup de persoane sau a unei comunități, vizând asigurarea dezvoltării lor firești și realizarea efectivă a egalității de șanse a acestora în raport cu celelalte persoane, grupuri de persoane sau comunități, precum și măsurile pozitive ce vizează protecția grupurilor defavorizate nu constituie discriminare în sensul prezentei ordonanțe.

(5) În înțelesul prezentei ordonanțe eliminarea tuturor formelor de discriminare se realizează prin:

a) instituirea unor acțiuni afirmative sau a unor măsuri speciale pentru persoanele și grupurile de persoane aparținând minorităților naționale, pentru comunitățile minorităților naționale, respectiv în vederea protecției grupurilor defavorizate, atunci când acestea nu se bucură de egalitatea șanselor;

b) sancționarea comportamentului discriminatoriu prevăzut în dispozițiile alin. (2) și (3).

ART. 3

Dispozițiile prezentei ordonanțe se aplică tuturor persoanelor fizice sau juridice, publice sau private, precum și instituțiilor publice cu atribuții în ceea ce privește:

a) condițiile de încadrare în muncă, criteriile și condițiile de recrutare și selectare, criteriile pentru realizarea promovării, accesul la toate formele și nivelurile de orientare profesională, de formare profesională și de perfecționare profesională;

b) protecția socială și securitatea socială;

c) serviciile publice sau alte servicii, accesul la bunuri și facilități;

d) sistemul educațional;

e) asigurarea libertății de circulație;

f) asigurarea liniștii și ordinii publice.

ART. 4

În înțelesul prezentei ordonanțe, categorie defavorizată este acea categorie de persoane care fie se află pe o poziție de inegalitate în raport cu majoritatea cetățenilor datorită originii sociale ori unui handicap, fie se confruntă cu un comportament de respingere și marginalizare datorită unor cauze specifice cum ar fi o boală cronică necontagioasă ori infectarea HIV, statutul de refugiat sau azilant.

CAP. 2

Dispoziții speciale

Sectiunea I

Egalitatea in activitatea economica si in materie de angajare si profesie

ART. 5

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, conditionarea participarii la o activitate economica a unei persoane ori a alegerii sau exercitarii libere a unei profesii de apartenenta acesteia la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala, respectiv de convingerile, sexul sau orientarea sexuala, de varsta sau de apartenenta acesteia la o categorie defavorizata.

ART. 6

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, discriminarea unei persoane pe motiv ca apartine unei rase, nationalitati, etnii, religii, categorii sociale sau unei categorii defavorizate, respectiv datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a acesteia, intr-un raport de munca si protectie sociala, manifestata in urmatoarele domenii:

- a) incheierea, suspendarea, modificarea sau incetarea raportului de munca;
- b) stabilirea si modificarea atributiilor de serviciu, locului de munca sau a salariului;
- c) acordarea drepturilor sociale, altele decat cele ce reprezinta salariul;
- d) formarea, perfectionarea, reconversia si promovarea profesionala;
- e) aplicarea masurilor disciplinare;
- f) dreptul de aderare la sindicat si accesul la facilitatile acordate de acesta;
- g) orice alte conditii de prestare a muncii, potrivit legislatiei in vigoare.

ART. 7

(1) Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, refuzul unei persoane fizice sau juridice de a angaja in munca o persoana pe motiv ca aceasta apartine unei rase, nationalitati, etnii, religii, categorii sociale sau categorii defavorizate ori datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a acesteia.

(2) Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, conditionarea ocuparii unui post, prin anunt sau concurs lansat de angajator sau de reprezentantul acestuia, de apartenenta la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau categorie defavorizata, de varsta, de sexul sau orientarea sexuala, respectiv de convingerile candidatilor, cu exceptia situatiei prevazute la art. 2 alin. (4).

(3) Persoanele fizice si juridice cu atributii in medierea si repartizarea in munca vor aplica un tratament egal tuturor celor aflati in cautarea unui loc de munca, vor asigura tuturor persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca accesul liber si egal la consultarea cererii si ofertei de pe piata muncii, la consultanta cu privire la posibilitatile de ocupare a unui loc de munca si de obtinere a unei calificari, si vor refuza sprijinirea cererilor discriminatorii ale angajatorilor. Angajatorii vor asigura confidentialitatea datelor privitoare la rasa, nationalitatea, etnia, religia, sexul, orientarea sexuala sau a altor date cu caracter privat care privesc persoanele aflate in cautarea unui loc de munca.

ART. 8

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, discriminarea angajatilor de catre angajatori in raport cu prestatiile sociale pe care le acorda acestora, datorita apartenentei angajatilor la o rasa, nationalitate, comunitati lingvistice, origine etnica, religie, categorie sociala sau categorie defavorizata ori datorita varstei, sexului, orientarii sexuale sau convingerilor acestora.

ART. 9

Prevederile art. 5-8 nu pot fi interpretate in sensul restrangerii dreptului angajatorului de a refuza angajarea unei persoane care nu corespunde cerintelor si standardelor uzuale in

domeniul respectiv, atata timp cat refuzul nu constituie un act de discriminare in sensul prezentei ordonante.

Sectiunea a II-a

Accesul la serviciile publice administrative si juridice, de sanatate, la alte servicii, bunuri si facilitati

ART. 10

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, refuzarea asigurarii serviciilor publice administrative si juridice, pentru o persoana fizica, un grup de persoane sau o persoana juridica, datorita apartenentei acesteia/acestuii ori a persoanelor care administreaza persoana juridica la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau o categorie defavorizata, respectiv datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a persoanelor in cauza, daca fapta nu intra sub incidenta legii penale.

ART. 11

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, refuzarea accesului unei persoane sau al unui grup de persoane la serviciile de sanatate publica - alegerea medicului de familie, asistenta medicala, asigurarile de sanatate, serviciile de urgenta sau alte servicii de sanatate -, datorita apartenentei acesteia/acestuii la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau la o categorie defavorizata, respectiv datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a persoanelor in cauza.

ART. 12

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, refuzul de a vinde sau de a inchiria un teren sau un imobil cu destinatie de locuinta, de a acorda un credit bancar sau de a incheia orice alt tip de contract cu o persoana sau un grup de persoane, datorita apartenentei acesteia/acestuii la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau la o categorie defavorizata, respectiv datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a persoanelor in cauza.

ART. 13

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, refuzarea accesului unei persoane sau al unui grup de persoane la serviciile oferite de hoteluri, teatre, cinematografe, biblioteci, magazine, restaurante, baruri, discoteci sau orice alti prestatori de servicii, indiferent daca sunt in proprietate privata sau publica, ori de companiile de transport in comun - prin avion, vapor, tren, metrou, autobuz, troleibuz, tramvai, taxi sau prin alte mijloace -, datorita apartenentei acesteia/acestuii la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau la o categorie defavorizata, respectiv datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a persoanelor in cauza.

ART. 14

Constituie contraventie, conform prezentei ordonante, refuzarea acordarii pentru o persoana sau pentru un grup de persoane a unor drepturi sau facilitati, datorita apartenentei acesteia/acestuii la o rasa, nationalitate, etnie, religie, categorie sociala sau la o categorie defavorizata, respectiv datorita convingerilor, varstei, sexului sau orientarii sexuale a persoanelor in cauza.

Sectiunea a III-a

Accesul la educatie

ART. 15

(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, refuzarea accesului unei persoane sau al unui grup de persoane la sistemul de educație de stat sau privat, la orice formă, grad și nivel, datorită apartenenței acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv datorită convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

(2) Prevederile alineatului precedent se aplică tuturor fazelor sau la etapelor din sistemul educațional, inclusiv la admiterea sau la înscrierea în unitățile ori instituțiile de învățământ și la evaluarea ori examinarea cunoștințelor.

(3) Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, solicitarea unor declarații doveditoare a apartenenței acelei persoane sau acelui grup la etnia respectivă, care să condiționeze accesul unei persoane sau al unui grup de persoane la educație în limba maternă. Excepție face situația în care în învățământul liceal și universitar candidații concurează pe locuri special acordate pentru o anumită minoritate și se impune dovedirea, printr-un act din partea unei organizații legal constituite a minorității respective, a apartenenței la aceasta minoritate.

(4) Prevederile alin. (1), (2) și (3) nu pot fi interpretate în sensul restrngerii dreptului unității ori instituției de învățământ de a refuza înscrierea sau admiterea unei persoane ale cărei cunoștințe și/sau rezultate anterioare nu corespund standardelor sau condițiilor de înscriere cerute pentru accesul în instituția respectivă, atât timp cât refuzul nu este determinat de apartenența persoanei în cauză la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv datorită convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a acesteia.

(5) Prevederile alin. (1) și (2) nu pot fi interpretate în sensul restrngerii dreptului unității ori instituției de învățământ pentru pregătirea personalului de cult de a refuza înscrierea unei persoane al cărei statut confesional nu corespunde condițiilor stabilite pentru accesul în instituția respectivă.

(6) Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, orice îngrădiri pe criterii de apartenență la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată în procesul de înființare și de acreditare a instituțiilor de învățământ înființate în cadrul legislativ în vigoare.

Sectiunea a IV-a

Libertatea de circulație, dreptul la liberă alegere a domiciliului și accesul în locurile publice

ART. 16

(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, orice acțiuni constând în amenințări, constrângeri, folosirea forței sau orice alte mijloace de asimilare, strmutare sau colonizare de persoane, în scopul modificării compoziției etnice, rasiale sau sociale a unei zone a țării sau a unei localități.

(2) Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, orice comportament constând în determinarea părăsirii domiciliului, în deportare sau în îngreunarea condițiilor de viață și de trai cu scopul de a se ajunge la renunțarea la domiciliul tradițional al unei persoane sau al unui grup de persoane aparținând unei rase, naționalități, etniei sau religii, respectiv al unei comunități, fără acordul acestora.

Constituie o încălcare a prevederilor prezentei ordonante atât obligarea unui grup de persoane aparținând unei minorități naționale de a părăsi localitatea, aria sau zonele în care locuiește, cât și obligarea unui grup de persoane aparținând majorității de a se stabili în localități, arii sau zone locuite de o populație aparținând minorităților naționale.

ART. 17

(1) Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, orice comportament care are ca scop mutarea sau alungarea unei persoane sau a unui grup de persoane dintr-un cartier sau dintr-un imobil, datorită apartenenței acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv datorită convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

(2) Prevederea alin. (1) nu poate fi interpretată în sensul restrângerii dreptului autorităților de punere în aplicare a planurilor de sistematizare și amenajare a teritoriului, atât timp cât mutarea se face în condițiile legii, iar măsura luată nu este determinată de apartenența persoanei sau grupului de persoane în cauză la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv datorită convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a acesteia/acestora.

ART. 18

Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, interzicerea accesului unei persoane sau al unui grup de persoane în locurile publice, datorită apartenenței acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o altă categorie defavorizată, respectiv datorită convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză.

Sectiunea a V-a

Dreptul la demnitatea personală

ART. 19

Constituie contravenție, conform prezentei ordonante, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-sovina, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității sau crearea unei atmosfere intimidante, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acesteia/acestui la o rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau categorie defavorizată, ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia/acesteia.

CAP. 3

Sanțiuni

ART. 20

(1) Contravențiile prevăzute la art. 5-8, 10-14, art. 15 alin. (1), (2), (3), (6), art. 16, art. 17 alin. (1), art. 18 și 19 din prezenta ordonanță se sancționează cu amendă între 500.000 lei și 10.000.000 lei, dacă discriminarea vizează o persoană fizică, respectiv cu amendă între 1.000.000 lei și 20.000.000 lei, dacă discriminarea vizează un grup de persoane sau o comunitate.

(2) Sancțiunile se aplică și persoanelor juridice.

(3) Constatarea și sancționarea contravențiilor prevăzute la cap. II din prezenta ordonanță se fac de către membrii Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării.

Dispozițiile Legii nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare, se aplică în mod corespunzător.

(4) Actualizarea cuantumului amenzilor prevăzute în prezenta ordonanță se va face în conformitate cu prevederile art. 71 din Legea nr. 32/1968 privind stabilirea și sancționarea contravențiilor, cu modificările și completările ulterioare.

ART. 21

(1) In toate cazurile de discriminare prevazute in prezenta ordonanta persoanele discriminate au dreptul sa pretinda despagubiri proportional cu prejudiciul suferit, precum si restabilirea situatiei anterioare discriminarii sau anulara situatiei create prin discriminare, potrivit dreptului comun.

(2) Cererea de despagubire este scutita de taxa judiciara de timbru.

(3) La cerere, instanta poate dispune retragerea, de catre autoritatile emitente, a autorizatiei de functionare a persoanelor juridice care, printr-o actiune discriminatorie, cauzeaza un prejudiciu semnificativ sau care, desi cauzeaza un prejudiciu redus, incalca in mod repetat prevederile prezentei ordonante.

ART. 22

(1) Organizatiile neguvernamentale care au ca scop protectia drepturilor omului au calitate procesuala activa in cazul in care discriminarea se manifesta in domeniul lor de activitate si aduce atingere unei comunitati sau unui grup de persoane.

(2) Organizatiile prevazute la alin. (1) au calitate procesuala activa si in cazul in care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, daca aceasta din urma mandateaza organizatia in acest sens.

CAP. 4

Dispozitii finale

ART. 23

(1) In termen de 60 de zile de la data publicarii prezentei ordonante in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I, se constituie Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, organ de specialitate al administratiei publice centrale, in subordinea Guvernului.

(2) Structura organizatorica si celelalte atributii ale Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii vor fi reglementate prin hotarare a Guvernului.

ART. 24

Prezenta ordonanta intra in vigoare in termen de 60 de zile de la data publicarii ei in Monitorul Oficial al Romaniei, Partea I.

PRIM-MINISTRU
MUGUR CONSTANTIN ISARESCU

Contrasemneaza:
Ministru delegat
pe langa primul-ministru
pentru minoritatile nationale,
Eckstein Kovacs Peter

Ministrul muncii
si protectiei sociale,
Smaranda Dobrescu

Ministru de stat,
ministrul sanatatii,
Hajdu Gabor

p. Ministrul educatiei nationale
Adrian Miroiu,
secretar de stat

Ministrul finantelor,
Decebal Traian Remes

p. Ministrul functiei publice,
Ioan Onisei,
secretar de stat